

Italijani so trpki nad poslopanjem Zdr. držav napram njihovemu komun. sosedu Titu

Vprašujejo se, zakaj Amerika ne izpolne svojih obljub in zakaj izda na eni strani bilijone za zaščito svobodnega sveta proti komunizmu, na drugi strani pa komunizem oborožuje.

SPENCER D. IRWIN, zunanje-politični urednik clevelandškega dnevnika Plain Dealer, je nedavno potoval po Evropi, odkoder objavlja zdaj v gori imenovanem listu svoje vtise. Za nas Slovence je posebno zanimivo to, kar ima povedati o Italiji oz. Jugoslaviji v zvezi s politiko Zdr. držav. Mr. Irwin pravi med ostalim tole:

Milijoni protikomun. Italijanov smatrajo Strica Sama za nestanovitnega starega gospoda. On je bil silno priljubljen signori Italiji, dokler ga ni začela mamiti s svojimi čari gospa Jugoslavija. Sprememba te politike je dala komunistom in fašistom priložnost vplivanja na sekcije italijanskega javnega mnenja, ki bi nikoli ne poslušalo njihove propagande, če bi Washington l. 1948 ne dal Italiji svojih lahko-mišljenih obljub, da ji bo vrnil Trst. Ko pa se je Beograd ločil od Kominforme, so se Združene države pričele kesati svoječasn-obljube.

Kaj Italijane najbolj jezi

Kar Italijane najbolj jezi in boli, je to, da Tito dobiva vse, kar hoče od Zapada — vsaj tako se zdi — ne da bi dal kaj v zameno. Italijani so mnenja, da bi Zdr. države potom svoje pomoči Jugoslaviji lahko rešile tržaško vprašanje, če se ne bi dale potegniti jugoslov. diktatorju.

V gestah nekega ital. vladnega uradnika je bilo mnogo trpkosti, ko mi je recitiral sledeče:

Vsiljena pomoč

“Prosimo te, sprejmi nekaj topov,” pravi Amerika Titu.

“Ne,” odgovarja Tito. “Jaz ne sprejemam od nikogar ničesar! Jaz sem neodvisen!”

“Ampak vendar sprejmi te topove, ne toliko zaradi topov, kakor nam na ljubo.”

“Nu, pa naj bom! Jih bom sprejel, ampak samo zato, da vam ustrezem. Jaz sem namreč neodvisen.”

Kakšna logika je to?

Ne italijanska vlada ne ogromna večina italijanskega ljudstva ne more namreč razumeti, zakaj Zdr. države trošijo bilijone za zaščito svobodnega sveta proti komunizmu, istočasno pa oborožujejo njihovo komunistično sosedo onkraj Jadrana.

Italijani nimajo nikakih iluzij glede nature Titovega komunizma, neglede na opravičbe, ki si jih izmišljuje Washington, da si z njimi lajša vest. Neki uradnik zun. ministrstva mi je dejal:

Vremenski

prerok

pravi:

Danes oblačno in hladno. Ponoči deloma oblačno in mrzlo.

Važni dnevi svetovne zgodovine

Dne 20. nov. 1867 je bil rojen ameriški kardinal Patrick Joseph Hayes, umrl 4. sept. 1938.

VSE BEŽI IZ RDEČEGA RAJA

Berlin. — Neki policist, član vzhodnonemške komunistične policije, je prepla-val reko Elbo ter prišel na zapadno stran. Tu je vprašal nekega ribiča, če je res, da oblasti Zapadne Nemčije pretepaajo begunce, ki pribeže iz Vzhodne Nemčije. Ko mu je ribič odgovoril, da ni res, se mu je policist zahvalil, se v vodi obrnil in odplaval nazaj. Toda ni trajalo dolgo, ko se je spet pojavil na zapadnem bregu, to pot v družbi svojega tovariša, takisto člana komunistične policije.

SMRTNA OBSODBA OSTANE...

Vrhovno sodišče Združenih držav je odklonilo ponovni pregled slučaja zakoncev Rosenberg.

WASHINGTON. — Vrhovno sodišče Združenih držav je dne 17. novembra odklonilo ponovni pregled slučaja in smrtne obsodbe zakoncev Juliusa in Ethel Rosenberg, ki sta bila obsojena na smrt, ker sta izdajala Sovjetski zvezi atomske skrivnosti. — Vrhovno sodišče je že enkrat prej, in sicer 13. oktobra, zavrnilo njun apel za pregled in študijo njune obravnave.

Njuni odvetniki bodo pričeli zdaj ob enajsti uri delati desperatne poizkuse, da ju rešijo smrti na električnem stolu v Sing Singu, kjer sta zakonca zaprta. Odvetniki pravijo, da bodo še enkrat apelirali na vrhovno sodišče za revizijo obravnave in obsodbe, če pa bo to zaman, se bodo obrnili na predsednika s prošnjo za pomiloščenje.

Vedno večje zahteve po suženjskem delu na Madžarskem

Režim je ukazal sodiščem, da morajo zvišati število obsodb na prisilno delo.

DUNAJ. — Madžarski komunistični režim je ukazal sodiščem, da imajo poslati več ljudi v prisilna delavska taborišča, da bi mogla Madžarska zadostiti sovjetskim zahtevam po povečani proizvodnji. Doslej je v teh delavskih taboriščih za suženjsko delo najmanj 60.000 ljudi.

Število duhovnikov in redovnic v suženjskih taboriščih stalno narašča. Delavce-sužnje v glavnem uporabljajo pri gradnji letališč, cest in kanalov in na rižnih poljih.

Sovjeti stalno pritiskajo vijake na madžarski komunistični režim ter zahtevajo vedno večjo produkcijo v tekočem petletnem “planu”. Zato je režim ukazal sodiščem, naj več in več ljudi obsojajo na prisilno delo. Posledica te zahteve je, da si sodišča zmerom bolj prizadevajo, da “razkrinkajo” več in več “sovražnikov ljudstva”.

Smrt vsled opeklín

CINCINNATI, O. — Jesse H. Hardin, star 71 let, je podlegel opeklínam, ki jih je dobil ob požaru, ki je poškodoval troje hiš.

Zavezniki v Koreji so odbili troje napadov na važno višino

Zavezniški bombniki pa so bombardirali dvoje vojaških centrov

SEOUL, Koreja. — Kitajski komunisti so trikrat napadli neki ključni hrib na zapadni fronti, toda so bili vsak pot odbiti od zavezniških brambovcev. Bitke so se vršile v struženem mrazu, ki je nastopil v Koreji.

Na vojna skladišča v Sonchonu je metalo v tork dvanajst težkih ameriških bombnikov 500 funtov težke bombe. Drugi ameriški bombniki so istočasno bombardirali kraj Umpari, ki leži južno od Sarivona. Letalci poročajo, da so uničili 115 komunističnih motoriziranih vozil.

Novi grobovi

Mary Yenc

V tork zjutraj je na domu svoje hčere Farnces na 921 E. 210. St. umrla Mary Yenc, roj. Nanger, ki je bila bolna že štiri leta. Doma je bila iz Ivančne Gorice, Zatična pri St. Vidu na Dolenskem, odkoder je prišla leta 1913. Njen mož Anton je umrl leta 1947. Zapušča tri otroke: Frances Velkover, Johna in Victorja, sestro Frances Stefe, brata Franka Nangerja in polbrata John Karlica. Pogreb bo v soboto zjutraj v cerkvi sv. Kristine ob devetih in od tam na pokopališče Calvary. Njeno truplo leži v Grdinovem pogrebnem zavodu na 17002 Lakeshore Blvd.

Barbara Svonavec

V sredo je umrla v Polyclinic bolnišnici Barbara Svonavec, roj. Svoren, stanujoča na 7015 Burnham Rd. Bila je stara 64 let in doma iz Českoslovaške in vdova. Poprej je živela družina več let na St. Clair Ave. v bližini 40. ceste. Zapušča pet otrok in pet vnukov ter sestro Mary Mateyko v Johnstownu, Pa. Bila je članica IWO št. 4014. Pogreb bo v soboto zjutraj iz Grdinovega pogrebnega zavoda na E. 62. St. v cerkev Brezmadežnega Spločetja na E. 41. St. in Superior Ave. ob 9:30 in od tam na Calvary pokopališče.

Švicarski list o koroškem vprašanju

ZUERICH, Švica. — Tukajšnji list ‘Neue Zuericher Zeitung’ piše o koroškem vprašanju naslednje:

Na Dunaju prevladuje upanje, da se dajo odnosi med Dunajem in Beogradom urediti na široki podlagi. Preprij zaradi koroške meje je, tako zgleda, končnoveljavno zaključen, dasi se jugoslovanski režim še vedno nekaj zanima za pravni položaj slovenske manjšine. Z ozirom na to, da obe strani želita, da bi ne dajale povoda za obojestranske občutljivosti, sta sklenili, da nekdanje koroško vprašanje omenjata čim manj. Glede koroške meje so zadnje čase bila nesoglasja. Ta preprij je bil sicer dosti hitro spravljen s sveta, toda bila je še vedno nevarnost, da ne bi zagrenjenost, ki je ostala, povzročila kake druge slabe posledice. Ta nevarnost je zdaj tudi odstranjena. Med dvema sosedoma, ki sta gospodarsko in zunanje-politično navezana druga na druga, ne sme biti nobenih nesoglasij ki bi mogla ogroziti medsebojni promet, medsebojne trgovske zveze in medsebojne odnose.

HLADNOST SESTANKA DVEH VODIJ V WASHINGTONU

Sestanek ni izbrisal medsebojnih kampanjskih obdolžb in očitkov. — Eisenhowerjeva žena je šla k “zdravstveni preiskavi” mesto k Mrs. Trumanovi na obisk.

WASHINGTON. — Predsednik Truman in novoizvoljeni predsednik Eisenhower sta naredila v tork zgodovinsko potezo s sporazumom za medsebojne stike in izmenjavo informacij med odhajajočo in prihajajočo administracijo. V nepričakovani skupni izjavi sta pojasnila nad vsak dvom, da sta storila to v polni meri v območju provizij naše ustave. Pod temi provizijami, sta rekla, mora predsednik vršiti svojo eksekutivno avtoriteto, dokler ne odide s svojega položaja in od njegovega naslednika se ne more zahtevati, da bi delil predsednikove odgovornosti, dokler ne nastopi predsedniškega urada. — Toda oba sta mnenja, da bodo ti medsebojni stiki in izmena informacij pripomogli k stabilnosti dežele, k ugodnem napredku zunanjih odnošajev in k občutju neprekinjenja ameriške vlade.

V splošnem pa se ne more reči, da bi bil njun sestanek tople in ljubezniv. Z močno voljo se jima je posrečilo, da sta imela nasmejane obraze, ko ju je fotograf posnel, toda to je bilo menda tudi vse.

Očitki ne bodo pozabljeni

Gotovo je, da mržnja, ki je tekom kampanje porušila njuno dolgoletno prijateljstvo, ni odpravljena. Truman ne bo zlepa pozabil Eisenhowerjevih napadov na svojo administracijo, posebno ne vprašanja koroške vojne, Eisenhower pa tudi ne bo pozabil Trumanovih trditev, da on (Eisenhower) ni kvalificiran ali usposobljen za predsednika.

Edini človek, ki ju je videl v tork skupaj, je bil poleg njunih sodrnikov Harvey Georges, fotograf Associated Pressa, ki je potegnil iz klobuka pravi listek ter dobil s tem pravico, da ju fotografira.

Kaj pripoveduje fotograf

Fotograf pripoveduje: — “Ko sem stopil v sobo, sta moža sedela in resno govorila. Predsednik Truman je sedel ob mizi, Eisenhower pa štiri do pet čevljev stran od njega, na njegovi levi. Posnel sem njuno sliko. — Nato sem rekel: “Gospoda predsednika (naslovil sem ju v dvojini), ali smem prositi, da si podasta roke.” Oba sta ročno storila, kar sem ju prosil, in se nasmehljala. Zdelo se je, da je v tem trenutku popustila napetost, ki je dotlej vladala med njima.”

Neki vir iz Bele hiše pa pravi, da sta moža pred razhodom sklenila mir:

“Ko je fotograf odšel, se je Eisenhower sklonil naprej na svojem stolu proti Trumanu in istegnil roko.

“Gospod predsednik,” je rekel Eisenhower, ko sta si moža stisnila roke, “kolikor se mene tiče, je kampanja minila in naj ne bo grenkobe radi tega, kar je bilo.” Ko je to izrekel, se je njegov obraz razjasnil in pogledal je Trumanu naravnost v oči.

Truman ga je pogledal ter se pristrčno nasmejal: “Ike,” je rekel, “saj veste, politika je politika in ne prizanaša nikomer. Naravno, da ne sme ostati grenkoba v najinih srcih! Kar se mene tiče, vem, da je ni, in prav tako je ni pri vas.”

Medtem ko je bil Eisenhower v Beli hiši, je bila njegova žena v neki washingtonski bolnišnici, kamor je šla k svoji periodični zdravstveni preiskavi. (Časni karji pa menijo, da je bila ta “preiskava” bolj diplomatskega kakor zdravstvenega značaja, da jej ni bilo treba ob času konference obiskati Mrs. Trumanove, ki jo je že nekaj dni

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Starejši moški in ženske — Kipar France Gorše išče starejše moške in ženske za modele za študije rok za svojo šolo. Interesenti naj se zgledajo v njegovem ateljeju na 6519 St. Clair Ave., ali pa naj pokličejo HE 2-1290.

Druga obletnica —

V soboto 22. nov. ob 7:15 bo v cerkvi sv. Jeroma na Lake Shore Blvd. sv. maša za pok. Franka Železnika in njegovega očeta Franka v spomin 2. obletnice smrti.

Nesreča —

V ponedeljek zjutraj je zadela nesreča Mrs. Franciško Piletič s 3549 E. 81 St. Ko je čakala na bus, jo je podrl avto, pri čemer si je na dveh mestih zlomila nogo in dobila tudi poškodbe na obrazu. Nahaja se v St. Alexis bolnišnici v sobi št. 308. Se priporoča za obiske.

Rojenice —

Mr. in Mrs. William Kozely na 675 E. 156 St., se je rodila hčerka, četrta v družini. S tem je postala Mrs. Kozely s 687 E. 156 St. 13-ič stara mama. — Čestitamo!

Slike iz domovine —

Mr. Anton Grdina St., bo v petek zvečer ob 7:30 kazal v Norwood Library na Superior Ave., slike z domovine. Predstava je v okviru praznovanja 60-letnice obstoja clevelandskih javnih knjižnic. Matere iz soseščine so vabljeni k posebnemu sporedu že v petek popoldne ob dveh.

27. obletnica —

V soboto 21. novembra bo v cerkvi Marije Vnebovzete sv. maša za Antona Rudmana v spomin 27. obletnice njegove smrti.

Zvišana najemnina —

Lastniki stanovanjskih hiš, ki žele v smislu nove določbe o najemninah, prositi za odobritev zvišane najemnine stanovanj, ki jih oddajajo, dobe lahko zadevne tiskovine v našem uradu. Za vsako stanovanje je treba izpolniti tri tiskovine in jih poslati na Cleveland Area Rent Office, 1510 Euclid Ave., Cleveland 15, Ohio. Najemnina je zvišana za 10%. Tiskovine so na razpolago tudi v uradu John A. Fakulteta, councilmana 32. varde na 960 E. 185 St.

Važna seja —

Nocoj ob osmih bo v Slov. domu na Holmes Ave., važna seja društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ. Po seji pa se bo šlo članstvo posloviti v železov pogrebni zavod na E. 152. St. od pokojnega sobrata Louis Lovka.

Lovkov pogreb —

Pogreb Louis Lovka bo v petek zjutraj ob 8:45 iz Jos. žele in Sinovi pogrebnega zavoda na E. 152. St. v cerkev Marije Vnebovzete ob 9:30 in od tam na Calvary pokopališče.

Vojne izgube vojaških duhovnikov

WASHINGTON. — Vlada poroča, da je bilo v dveh letih bojnih v Koreji sedem vojaških duhovnikov ubitih, pet je pogrešanih, nedoločeno število pa ranjenih.

Armada potrebuje vsaj še 200 nadaljnjih duhovnikov.

Papagos zaprisežen

ATENE, Grčija. — Feldmaršal Aleksander Papagos, novi premier grške vlade, je bil večeraj zaprisežen po grškem kralju.

NEW YORK. — General Eisenhower je izbral Charles E. Wilsona, predsednika General Motors korporacije, kot svojega tajnika za obrambo.

NEW YORK. — General Eisenhower je izbral Charles E. Wilsona, predsednika General Motors korporacije, kot svojega tajnika za obrambo.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME

1117 St. Clair Ave. Henderson 1-0623 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA
Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES
United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.
Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd 1879.

83 No. 228 Thurs., Nov. 20, 1952

Afrika se prebuja

Kot smo omenili včeraj, so imele evropske kolonijalne sile že v dobi med obema velikima vojnama težave v svojih afriških kolonijah. V tem času se je Mussolinijeva Italija polastila dotlej še svobodne Abesinije. Ves ogromen afriški kontinent, ki je precej večji od vse Severne Amerike, torej Združenih držav, Kanade in Mehike skupaj, je bil politično bolj ali manj odvisen od Evrope, črnska republika Liberija pa gospodarsko precej od ZDA.

Druga svetovna vojna je zanesla tudi v dotlej mirno Afriko nemir. Francija, pod katere oblasti je dotlej spadala skoro vsa severna in severozahodna Afrika, v celoti skoro ena tretjina vsega kontinenta, je doživela popoln poraz. Podjarmljeni in od Francije odvisni narodi so bili mnenja, da je prišel čas njihove osvoboditve. K temu je v nemali meri doprinesla tudi ameriška zasedba tega predela. Amerikanci so do neke mere nudili domačinom upanje na podporo v borbi za neodvisnost. Francozi, ki so se v dobi svoje moči naseljevali največ v Alžiru, so sedaj to deželo enostavno priključili Franciji, v Maroku in Tunisu so pa upali, da bodo lahko obdržali stari red.

Nemir, ki je zajel ves islamski svet, je naglo našel pot tudi v francosko severnoafriško pōsest. Nacionalizem je zajel široke sloje domačega prebivalstva. Ko Francozi le niso marali popustiti, so nacionalisti začeli nemire in vpriporili velike demonstracije, pri katerih so odločno zahtevali večjo svobodo in enakovrnost ter protestirali proti francoskemu izkoriščanju. Ves islamski svet se je zavzel za "borbo svojih bratov, ki morajo prenašati francosko tiranijo." Iz vprašanja, ki bi pred desetletji vznemirjalo kvečjemu francosko vladno, je nastalo vprašanje, ki vznemirja danes ves zahodni svet.

Angleži razen z Egiptom, o katerem smo govorili včeraj, niso imeli do nedavnega posebnih težav v Afriki.

V zadnjem času pa se bolj in bolj množe poročila o težavah in nemirih, ki se širijo iz Južnoafriške unije na sever vse tja do meja Abesinije.

Kot pri nas na jugu tako tudi v Afriki črni in beli ne žive skupaj, se ne voziijo v istih vlakih, ne smejo v isto cerkev; črn se mora belemu umakniti s pločnika ob cesti. Beli imajo vse politične pravice in vso oblast, črni nobenih.

V Južnoafriški uniji se je pod Malanovo vladno začela huda borba med belimi in črnimi. Pri tem pa so beli med sabo needinli. Beli naseljenci angleškega rodu zastopajo mišljenje, da je črnim treba priznati vsaj nekaj pravic, Malanovi pristaši, ki so v glavnem potomci holandskih naseljencev (Burov), pa hočejo črnim vzeti še te pravice, ki so jih imeli doslej. Vlada je izdala poseben zakon, ki točno določa, kje smejo črni živeti in kakšen naj bo njihov odnos do belih. Med črnici se je začelo gibanje za množični odpor proti takemu postopanju z njimi. Na stotine jih je šlo v zapor, pa vendar ne odnehajo. Nasprotno, odpor je iz dneva v dan jačji. Malanova vlada pa ni nastopila samo proti črnim, ampak tudi proti Indijcem, ki jih živi nekaj stotisoč na področju Južnoafriške unije.

Nemir se iz Južnoafriške unije širi v Rodezijo, Bečuanansko deželo in Kenijo. V Londonu so začeli razmišljati, da bi dali Rodeziji položaj dominiona, kot ga ima Južnoafriška unija.

Najslabše so trenutno razmere v Keniji, kejz so se sovravniki belih gospodarjev združili v posebno tajno organizacijo "Mau Mau," ki si je postavila za nalogo pobiti vse bele in vse njihove črne pomočnike. Nekateri angleški uradniki pravijo, da je v ozadju tega gibanja komunistično podpihovanje. Resnico je v tem slučaju težko dognati. Ni pa izključeno, da je roka Moskve segla tudi v ta predel sveta, posebno če pomislimo, da vzdržuje Sovjetija v Adis Abebi, abesinski prestolnici, ki je severna sosedna Kenije, poslaništvo z nad sto uslužbenci. Gotovo je, da vsi ti ljudje ne morejo imeti v Abesiniji drugih interesov kot širjenje komunizma. Sovjetsko poslaništvo je po trditvah poznavalcev razmer v Afriki središče propagande za komunizem za vso Srednjo in Južno Afriko.

V Portugalski Afriki, ki je po naravi sicer precej bogata, pa zelo zaostala, vlada vsaj na zunaj mir. Portugalska bi svojo afriško posest že davno izgubila, če bi se mogle druge kolonialne sile dogovoriti o njeni delitvi. Pred drugo svetovno vojno je bilo o tem precej čuti.

Abesinija je po italijanskem porazu v drugi svetovni vojni postala spet samostojna država. Njen vladar cesar Haile Selasije se trudi na vso moč, da bi deželo gospodarsko in kulturno dvignil. Pri tem mu pomagajo strokovnjaki vseh mogočih narodov. Poleg Angleža in Amerikanca, srečamo v abesinski prestolnici tudi Nemca in Italijana. Meni da deluje tam kot zdravnik celo neki naš slovenski rojak. Abesinija je dobila nedavno dohod od Rdečega morja s tem, da se ji je pridružila nekdanja italijanska kolonija Eritreja. Dežela ima velike razvojne možnosti.

Največjo korist od svoje afriške posesti imajo gotovo izmed vseh držav Belgijci. Ogromno ozemlje Konga je sil-

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

Mr. Jagerič ide na fazune

Ato, kda smo pri Golinarovij "na kopanji" bili, je prišlo guč tudi na jago. Kesna jesen je najbolje primerna za jav. To ka se je med poletjem med divjačinov naploldo, je zdaj na jesen doseglo svojo rast. Rodne njive z vsem, ka je na njih zraslo, je dalo divjačini zadosta hrane, ka se je z mesem i mastjov pod kožov založila za slabše zimske mesece. Najlepša ločina v tom časi je ločina na fazune. Fazunov je v Ameriki dosta. Tudi tu v državi Ohio. Če se pelaš malo ven iz Clevelanda, ti dostakrat bežijo prek ceste, ka je nevarnost, ka je po voziš. Najraj se hranijo s kukaricov. Prek dneva je najljše najdeš v kukarišči.

Kda pa kukarišče porežejo, te je pa išči v redkom grmovju i tudi na vekšem drevju. Fazuna streliti je lahko. Fazun je žmeten kak vsakša kokoš i kda zleti, nemre v zraki menjati smeri kak lehka ftica, liki leti vsikdar vednako v edno smer. Jager zlehka naravna cevi puške v njegovo smer. Mr. Jagerič je povedao, s kom pa kama de šo na fazune. Telko sam si zapomno, ka nekam na jug od Clevelanda.

"Najlepši so takzvani madžarski fazuni," je pripovedavao. "Tak jim tu pravijo. "Hungarian pheasant."

"Kak pa moreš znati, kda zleti, ka je madžarski," ga je posmehljivo pitao Mr. Markolija. "O, to je enostavno. Včasi kda zleti, zakričiš: "Hungarian?" Če odgovori "Yes", te streliš."

"Kda prideš domov s te lovine, te nas povabi na fazunovo večerjo, John." — "Dobro, drži, Steve."

CHICAGO

40-letnico zakonskega življenja sta obhajala na svojem domu 9. novembra Mr. i Mrs. Matjaš Groško. Obhajala sta samo v krogi ožje družine. Jubilarita imata šestero dece, tri sine i tri hčere. — Obema slavljencom tudi mi iskreno čestitamo i z nami vnogi njihovi prijatelji i znanci. Zelemo obema na prvom mestu trdnogo zdravia i vse sreče tam med mnogimi cveticami, štere goji na svojem vrti Mrs. Groško.

"Premurje" Social Club pozavlja na veliko puranovo večerjo. Po večerji je ples. Igra John Foysova banda. Piva plačena z večerjov i vsak prostoro pije kelkošteč. To de v soboto 22. novembra.

Koncert. Pevski zbor Slovenske ženske zveze priredi v nedeljo 23. nov. pevski koncert in ples. Mi, šteri že poznamo te vsakoletni koncert, komaj čakamo na njega. Što je ednok bio na toj prireditvi, nikdar ne ostane več doma, kda je ta prireditve naznanjena. Pridite! (V poročili je ne povedani kraj. Čikaščani najtjre itak dobro znajo, kde de te koncert. —Ur.)

Koncert i ples priredi tudi "Slovenska radio vura". To de novembra 27. Prireditve de na 1902 S. Ashland Ave.

Zdravje se je poslabšalo našemi jako dobromi rojaki Štefani Zabčiči. Zelemo, ka bi se

skoro kaj pozdravo, bar telko, ka bi opet lahko hodo v cerkev k mešam, kak je to vsikdar delao. Zdaj ga v cerkvi pri Sv. Štefani vsi pogrešamo. Priporočamo ga vsem, posebno pa njegovim bratom tretjerednikom v molitev.

Antonia Denša.

V Collinwood na bazar!

Cleveland, O. — Kot sem že poročal, bomo meli pri nas bazar. Nisem vam pa povedal, kaj vse bomo napravili za ta dva večera. Da bomo imeli purane, to že veste. Par dni pred Zahvalnim dnevom si ne morete misliti bazarja brez puranov.

Na razpolago vam bo tudi posoda, to je lonci, sklade itd. Nabavili si boste lahko tudi izvrstno kapljico. Kaj je dober puran brez dobre kapljice? Pri tretjem stojalu vam bodo na razpolago dobre krače in plečeta, ki si jih že sedaj nabavite za božične praznike. Potem bo na razpolago različna zelenjava, vse kar potrebujete za dobro obloženo mizo. No, sedaj se pa že gostimo, ko je to končano je treba pa tople vode, da se vse te črepinje pomije in počisti. Tudi zato smo preskrbeli, dobili bodede avtomatični parni kotel. Treba je le odpreti pipo, pa imate vroče vode, kolikor je hočete, poleg tega bodo na razpolago pipe in vse, kar spada zdraven. No, sedaj imamo že vse, vsaj tako mislite. Le počasi, po dobrem kosilu je treba, da se pa naši mali malo poigravo, tudi za te je preskrbljeno. Za deset centov dobite tako lepo "daliko," da se vam kar srček topi, ko jo samo pogledate. Vse to bo na našem cerkvenem bazarju. To in še in še. Le pridite v soboto in nedeljo 22. in 23. nov. v Slovenski dom na Holmes Ave.

Saj poznate naše žene in dekleta, postregle vam bodo, da se vam bo kar od veselja srce smejalo. Za v nedeljo večer kar pogostite svoje goste.

V dvajsetih mesecih zgrajeno mesto za 50,000 ljudi

Kako so v Indiji spravili pod streho in vključili v delo množice beguncev

Klavrno so se končala v aprilu 1949 pogajanja, ki jih je imel mladi referent v indijskem ministrstvu za obnovo Shudir Ghosh s pristojnimi oblastmi. Indija je bila po ločitvi Pakistana podobna peklju in kazalo je, da vlada v New Delhiju res ne more storiti več, kakor je storila za nesrečne begunce. Iz Pakistana so namreč bežali tisoči in tisoči v Indijo. To, kar je videl "Ghandijev sel", kakor so stari uradniki ironično imenovali mladega sanjača, je bilo tako pretresljivo, da se referent Shudir Ghosh z odgovorom oblasti ni mogel zadovoljiti. Karih 30 kilometrov od New Delhija je taborilo karih 30 tisoč beguncev — bolnikov, žensk, otrok in starcev. Dobrih tisoč kilometrov daleč so bili prišli peš, na begu pred Sikhi in Hindusi.

Nihče ni natanko vedel, zakaj so se ustavili prav 30 km od New Delhija, sredi puščave. Be-

zabite na večerjo doma, imeli bomo vsega dovolj in za vse. Vsi ste prav prijazno vabljeni. Le pridite, gre za korist naše župnije. Pevci "Ilirije" bodo tudi tam, ako boste hoteli kupiti vstopnico za "Slovenski božič" tudi te vam bodo na razpolago. Pozdravljeni, le pridite vsi.

Faran.

Zopet malo o semenišču v Argentini

Cleveland, O. — Morda je kdo že pozabil, da obstoja v Argentini v Južni Ameriki slovensko semenišče, kjer se vzgajajo naši slovenski fantje za služabnike Gospodove. Skrb za to semenišče teži ramena škofa dr. Gregorija Rožmana, ki živi med nami v Clevelandu. To semenišče je izrednega pomena za vse katoliške Slovence. V domovini je študij bogoslovja vsak dan težji in bo po vsem sodeč skoraj nemogoč. Zato je potrebno, da storimo vse, kar je v naših močeh, da ohranimo slovensko duhovniško semenišče v Argentini. Njemu je pripadla naloga, da skrbi za slovenski duhovniški naraščaj v sedaj zasluženi domovini.

Potreba, po podpori je stalna in le s stalnimi darovi bomo mogli to tako potrebno in pomembno ustanovo ohraniti. Nedavno sem srečal rojaka, ki mi je dal \$15.00 s prošnjo, naj jih izročim Prezvišenemu kot pomoč za semenišče.

"Ne omenjaj mojega imena nikjer!" je dejal, pa ti bom ob priložnosti še kaj dal v ta namen.

Lepo bi bilo, če bi tale dobri rojak našel več posnemovalcev. Saj ni treba, da da vsak tako veliko vsoto, vsak dar je dobrodošel. Kdor bi rad kaj daroval v ta namen, lahko pošlje kar meko, pa bom jaz škofu izročil. Kdor pa želi poslati naravnost na škola, naj pa naslov na 3547 E. 80. St., Cleveland 5, O. To bo še najboljše in najenostavnejše.

Sedaj za Zahvalni dan in za Božič se spomnimo vseh dobrot, ki nam jih je Bog izkazal v tem letu in se mu izkažimo hvaležnega s tem, da darujemo in podpremo slovensko semenišče v Argentini. Pozdravljeni

Jakob Resnik
3599 E. 81. St.,
Cleveland 5, Ohio.

Učiteljica

V nedeljo 16. novembra smo imeli zopet priliko videti novo vpriporitev dramskega društva "LILJE." In sicer je nastopilo ob priliki praznovanja 25-letnice obstoja društva "Slovenske ženske zveze," podružnica št. 14. Poleg ostalega programa, ki so ga izvedle članice društva same, je bila kot glavna točka proslave vpriporjena Nicodemijeva komedija "Učiteljica."

Pri izbiri igre so bila razna mnenja, kaj naj se izbere, da bo gledalcem ugajalo. Nekateri so bili mnenja, da bi bila najboljša kaka burka, ker te ljudje najraje gledajo. Drugi so bili pa zopet mnenja, da bi bilo treba

sku 60 milijonov rupij. Nič čudnega, saj je šlo za zgraditev industrijskega mesta, ki naj bi se imenovalo Faridabad. Ko bi začele obratovati v njem tovarne in delavnice, bi bilo treba zgraditi okrog njega 200 naselij. — Za začetek bi morala dati denar na razpolago vlada. Vse to je bilo sicer fantastično, toda Shudir Ghosh ni fantaziral. Kmalu je zbral okrog sebe arhitekta, inženirja in graditelje cest, strokovnjake vseh vrst. Vsi so bili za njegov načrt navdušeni.

Ko je Ghosh avgusta 1949 zaprosil za posojilo, je imel že podrobno izdelane načrte za 8000 enodružinskih hišic, za 80 kilometrov cest, za bolnišnice, šole, tovarne, upravna poslopja, delavnice itd. Seveda je mislil tudi na preskrbo novega mesta z vodo in električnim tokom. Načrt je bil torej daljnosežen, privlačen, toda v New Delhiju so majali z glavami, ki je vlada izjavila, da je pripravljena dati na razpolago prve kredite in dovoljenje za gradnje. Mnogi inženirji so bili pripravljeni investirati denar. Znana tovarna čevljev "Bata", ki ima v Indiji mnogo podružnic, je bila pripravljena zgraditi v novem mestu veliko tavarno obutve. In tako so delavci zasadili prve lopate. Že 20 mesecev pozneje je lahko Ghosh izjavil: "Faridabad stoji!" In res ni stalo samo vseh 8000 enostanovanjskih hišic, — marveč tudi tovarne in delavnice. In vse je bilo zgrajeno natanko po načrtu, kakor ga je predložil vladi. Le financiranje ni šlo po načrtu.

Namestu 60 milijonov, kolikor je vlada Ghoshu odobrila, je spravila skupaj samo 24 milijonov, dvakrat toliko, kolikor bi bila potrebovala, da se ni posrečilo najti 50,000 beguncem zasluga.

Kmalu se je položaj temeljito spremenil. Občinska uprava novega mesta že kasira na leto dva in pol milijona rupij; od tega pošlje milijon v Delhi za odplačilo dolga, drugo pa porabi za investicije, zlasti za graditev šol in zdravstvenih ustanov. — Vsi faridabadski otroci hodijo v šolo, in tako bo novo mesto že v enem roku prvo indijsko mesto brez nepismenih ljudi. Faridabad je že zdaj prvo mesto, kjer so vsi prebivalci zdravstveno registrirani, kjer je urejeno tudi socialno skrbstvo. V pičlih 20 mesecih je zraslo iz tal moderno mesto, kjer je našlo novo domovino in zaslužek 50,000 beguncev. Skoraj tako važne kakor preskrba beguncev pa so tudi izkušnje, ki so jih dobili graditelji Faridabada. — Preusmeritev beguncev, njihova vzgoja, vključitev v delo, finančna organizacija, zgraditev industrijskih in kulturnih ustanov, vse to so bila vprašanja, ki jih je bilo treba hitro in odločno rešiti.

dati nekaj tudi "za duha in srce." Pri izbiri v tem smislu je bila društvu SZZ predlagana igra "Učiteljica," kar je društvo, oz. ga. Štrukljeva kot predsednica z veseljem vzela na znanje. "Učiteljica" je sicer žalosten kos življenja, pa ima vpletenih mnogo veselih prizorov. Tako je pač življenje: nekaj resnega, pa tudi nekaj veselega.

Za to vpriporitev je našlo društvo "LILJA" tudi novega režiserja, v osebi g. Marjana Jakopiča. S tem je društvo pridobilo novo moč in razbremenilo g. Kneza, ki je sedaj ves v pripravah za nastop Miklavža, ki bo prišel v Collinwood v nedeljo 7. decembra.

Predstava je dobro uspela. Občinstvu je igra zelo ugajala. Vtis je bil vsekakor zelo dober. Društvo "LILJA" more s to prestavo zaznamovati nov uspeh v svojem delovanju.

Naslovno vlogo, učiteljico Marijo, je zelo lepo podala gđ. Jožica Varškova. Ona ni nova igralka. Občinstvo jo že dobro pozna. Je simpatična in na odru priljubljena.

Njeno hčerko Anico je igrala Mala Katica Sršenova. Srčan dekleček. Žal je bila za to vlogo nekoliko premajhna in premlada. Že na prvi pogled je gledalec dobil vtis, da ne spada v razred učiteljice Marije.

Da obdelam najprej šolo: Učiteljica Liza, ga. Anica Hočevarjeva, je bila v vsakem pogledu zelo dobra. Pozna se ji, da je vajena odra. Vse njeno igranje bi prišlo mnogo bolj do učinka, če bi bila malce bolj staromodno opravljena. Klobuk je bil tak.

Ga. Štefka Smoličeva, ki je imela vlogo ravnateljice, je bila menda prvič na odru. Imel sem občutek, da se v vlogi ni mogla prav dobro živjeti. Ni čuda, saj je to najtežja in najbolj zahtevna vloga. Toda ga. Smoličeva jo je kar dobro rešila.

Najbolj prikupna oseba v vsej komediji je bil šolski sluga Klobuč — g. Ivan Hauptman. Njegovo igranje zasledujemo že iz taborišča. Njegovi nastopi so mi že takrat ugajali. Toda imam vtis, da doslej še ni nobene vloge tako imetno rešil kot slugo Klobuča. Za tovrstne vloge je kot ustvarjen. Tudi v drugačnih vlogah smo ga že videli. Pokazal je, da zna zaigrati tudi kaj resnega, toda vloga komika mu najboljše pristaja.

Graščak in župan Filip pl. Blagaj, g. Avgust Dragar, je bil vsekoli odličan. Pogrešal sem le nekoliko večje razlike v govorjenju in vedenju do učiteljice Marije, takoj ob začetku poseta in potem, ko se mu razodele.

Policijski svetnik Vohan, g. Lojze Mohar, je dobro pokazal "moža postavne," ki je kratak, odločen in ne pozna mnogo šale.

Jakob Grdin, g. Roman Svajger, je bil odličan tako v mimiki, v gestah in besedah. Na pogled bi ga pa človek ne mogel presoditi da je tak, kakršnega igra zahteva. Njegova vloga je bila naravnost pusta in zato zelo težka.

Občinski sluga, g. France Hren, se je prav dobro pokazal. Že v prejšnji igri "Stari in mladi" je bil najbolj prikupna oseba. Vvrstimo ga lahko med najboljše igralce "Lilije."

S to predstavo je doseglo dramsko društvo "LILJA" nov uspeh. Društvo mi je všeč to, da društvo pri vsaki predstavi priregne nove igralkice. S tem daje možnost udeleževanja kar največ ljubiteljem igranja. Društvo samo, pa ne bo nikoli v stiski komu poveriti katerokoli vlogo. Odkriva vedno nove talente, ki bodo pripomogli k vedno lepšim in uspešnim predstavam. Pohvalno vsem: društvu "LILJA," režiserju g. Jakopiču in vsem igralcem.

Zdravko Novak.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah Severne Amerike Sedež: Joliet, Ill. Inorp. v drž. Illinois 14. maja 1915

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK TUSHEK, 716 Raub St., Joliet, Illinois
1. podpredsednik: STEVE J. KOSAR, 3502 No. Lombard St., Franklin Park, Ill.
2. podpredsednik: ANN JERISHA, 658 No. Broadway St., Joliet, Ill.
Tajnik: FRANK J. WEDIC, 301 Line St., Joliet, Ill.
Zapisnikar: JOHN NEMANICH, 650 N. Hickory St., Joliet, Illinois
Blagajnik: ANTON SMREKAR, Oak St., Rt. No. 1, Lockport, Ill.
Duh. vodja: REV. GEORGE KUZMA, Wilton Center, Peotone, P. O., Ill.
Vrh. zdravnik: JOSEPH A. ZALAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

ANDREW GLAVACH, 2213 W. 21st Pl., Chicago, Illinois
ANNA FRANK, 2843 So. Pulaski Rd., Chicago 23, Ill.
JOSEPH JERMAN, 20 W. Jackson St., Joliet, Illinois

POROTNI ODBOR:

JOSEPH PAVLAKOVICH, 39 Winchell St., Sharnsburg, Pa.
MARY KOVACIC, 2039 W. 21st St., Chicago, Illinois
FRANK LESS, 1206 Chestnut St., Ottawa, Ill.
Predsednik Atletičnega odseka: JOSEPH L. DRASLER, No. Chicago, Ill.

URADNO GLASILO:

AMERIŠKA DOMOVINA, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio

Do 1. januarja 1952 je DSD izplačala svojim članom in članicam in njih dedičem raznih posmrtnih, poškodbin, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrta milijona dolarjev.

Društvo za DSD se lahko ustnovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 5 člani (caml) za odrasli oddelek. Sprejme se vsak katoličan moškega ali ženskega spola v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelek pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katera se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD svojim članom (cam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in poškodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD je 120.92% solventna, kar potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD priporoča, da pristopijo v njeno sredo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pismeno ali ustmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Line St., Joliet, Ill.

Društvo sv. Družine št. 11 DSD

Pittsburgh, Pa. — Redna mesečna seja društva se bo vršila v nedeljo 23. novembra v običajnem prostoru in ob navadni uri. Na sejo je vabljeno vse članstvo, posebno pa oni, ki niso še poravnali svojih mesečnih prispevkov. Ne vemo, kakšno vreme bo v decembru in januarju. Morda bo oddaljenejši tedaj še težje priti kot tokrat. Asesment mora biti plačan. Če je veliko takih, ki svojih obveznosti ne poravnajo, ko glavni urad zaključuje letne račune, trpi ugled društva in vsega članstva.

Prihodnji mesec se vršijo volitve pri vseh društvi, zato opozarjam one naše uradnike, ki bi imeli radi večjo plačo, da si jo poiščejo tam, kjer upajo, da jo lahko najdejo. Pri našem društvu smo že leta 1943 sklenili, ko smo ustanovili Star Bond Saving Club, da bomo delali do leta 1960 s sedaj določeno nagrado in da ne bomo prirejali nikakih zabav, ker so prejšnje naše prireditve zapirale pot društvenemu napredku. Od leta 1916 do 1920 je naš glavni uradnik pridobil za društvo 127 članov. Leta 1920 je dobilo naše društvo novega glavnega uradnika, ki je vse do leta 1950 pridobil društvu komaj dva člana. Vsa druga društva, ki niso prirejela zabav, marveč agitirala za novo članstvo, pa so v istem času pridobila 800 novih članov. Nikar torej predlagati, naj prirejamo piknike.

Imam še eno opozorilo za glavno sejo našega društva. Bodite previdni, kje boste hranili denar. Sedaj ga imamo v Star Bonds. Na juljski seji je eden izmed uradnikov zahteval, da se vsi bondi prodajo in denar naloži na večje obresti. Ko čitamo poročila naših enot, zapazimo, da velike obresti mnogokrat požro glavnicu. Torej še enkrat, bratje in sestre, bodite previdni. Kolikor manj prejmemo obresti od Star Bonds, toliko manjši so naši upravniki stroški. Vsak uradnik bo raje delal za društvo, kjer ve, da je društveno imetje varno, za manjšo plačo. Odkar je naše društvo kupilo državne bonde, je prihranilo v devetih letih \$513.00. Če bi plača naših uradnikov ostala pri starem, bi bila naša blagajna izčrpana že l. 1949. Tako imajo oni, ki so v Saving Club \$38.00 rezerve, oni, ki pa niso hoteli vanj \$8.00 — ti zadnji namreč mislijo, da bi pikniki prinesli več.

Ker me moj arthritus večkrat zgrabi za prste in bi se lahko zgodilo, da ne bi mogel pisati vabila za glavno sejo, vas že vse danes vabim, da za gotovo pridete v nedeljo 23. decembra ob 9. uri v navadne društvene prostore.

Kot je razvidno iz poročila, nimamo posebne sreče z nabiranjem novih članov, zato prosim vse, da se še bolj potrudite, da bomo vsaj delno v tem uspešni. Pozdrav vsemu članstvu tajnik.

North Shore Savings and Loan Association
North Chicago, Ill. — Božični prazniki so pred durmi, kar pomeni, da bo treba zopet kupovati razne darove tako zvani "Christmas Gifts" domačim, sorodnikom, prijateljem, in znanem, kar bo stalo veliko denarja.

In kje je najbolj priprava shramba za ta darila? V tako zvanen Christmas Club, ki posluje skoro v vsaki banki ali v hranilnici in posojilnem društvu (savings and loan association) v vsakem mestu po celi Ameriki. V ta klub lahko vložite tedensko po \$1.00, \$2.00, \$5.00 ali več, skozi 50 tednov in 1. decembra Vam pošljejo na dom svoto denarja, katerega ste si prihranili v ta namen.

Naše društvo North Shore Savings and Loan Association, 701 Tenth Street, North Chicago, Illinois, bo poslalo svojim članom v Waukegan-North Chicago in okolici nad 35 tisoč dolarjev; vsem tistim, kateri i-ve, da je društveno imetje varno,

Club-u. Zato naj vsak pogleda v svojo mail box že 28. ali 29. novembra za svoj ček. Gotovo bo trgovci v tej okolici veselili vašega obiska.

Za drugo leto lahko že sedaj pristopite v ta klub. V klubu lahko hranite \$1.00, \$2.00, \$5.00 ali \$10.00 na teden, vplačljivo vsak teden, mesec ali kadar prika nanesa. Da bode vaša družina iznenadena ob božičnih praznikih leta 1953, pristopite sedaj v ta klub. Nikoli ne bode razočarani nad veseljem, ki ga bode priradili celi družini.

Vesele Božične praznike in srečno novo leto Vam voči

North Shore Savings and Loan Association,
Matt Ivanetich, tajnik.

— Skupne rezerve petroleja Združenih držav so se v zadnjem letu dvignile od 28.6 milijard sodov na 29.9 milijard.

Or. Josip Gruđen

Zgodovina slovenskega naroda

Na gradovih so opravljali to delo domači robovi ali podložniki, ki so morali preskrbeti svojega gospoda z vsem potrebnim.

Ako nam te razmere predstavljajo nemški vpliv na razvoj naše obrti, imamo pa vendar po naših krajih še nekaj sledov, ki nas spominjajo na stari slovenski način rokodelstva.

Znano je, da so se že stari Slovani bavili z obrtnostjo in sicer tako, da je ena zadruga ali vas se pečala vedno z istim rokodelstvom, ki ga je bil izvrševal že praded zadruga in za njim vsi njegovi potomci od roda do roda. Tako so bili v eni vasi sami kolarji, v

drugi kovači, v tretji lončarji itd.

Pridelke so potem med seboj izmenjavali, oziroma pozneje prodajali na sejnih. Da so bili tudi pri nas po raznih krajih domače obrti udomačene, nam pričajo še ohranjeni redki sledovi in poročajo tudi zgodovinski viri. Posebno razširjeno je bilo lončarstvo, ker so lončenih peči in lončenih posod povsod potrebovali. PPrav tako je bilo po kmetih mnogo tkalcev in suknarjev. Izdelovali so grobo, sivkasto sukno (loden), iz katerega so napravljali svojo navadno obleko.

Suknarji se omenjajo v škofjeloški okolici, v Celju, Mozirju, Gornjem gradu. Ribniška "suha roba" je izpričana v 15. stoletju, pa njeno izdelovanje gre gotovo v davne čase nazaj. O njej izvemo še le, ko je cesar Friderik leta 1492. dovolil Kočevcem in Ribničanom, izvažati živino, platno in "razne lesene predmete, kakršne sami doma izdelujejo," na Hrvaško in v druge obmejne dežele. Kakšni so bili ti domači izdelki, nam pripoveduje Valvasor: leseni krožniki, lesene skleda, škafi, vedra, rešeta in mnogo druge drobnarije. Kovaški obrt se je največ pečal z izdelovanjem žebeljev. Bil je na Kranjskem razširjen skozi ves srednji vek, zlasti po onih krajih, kjer se je lilo železo: okoli Radovljice in Kamnegorice, na Jesenicah, v Bohinju, v Železnikih in okoli Kamnika. Domači obrt je bil navadno postransko kmetovo delo. Lotil se ga je takrat, ko je kmetovanje počivalo in tudi živinoreja ni dajala preveč opravila. Pomočnikov pri tem ni imel, kakor le svoje domače: ženo, hčere in sinove, ki so zopet isto rokodelstvo učili svoje potomce.

Gori omenjena listina cesarja Friderika za Kočevje in Ribnico nam priča, kaj je uničilo domače obrti po deželi. Bile so to zadruge ali cehi po mestih, ki so dobile izključno pravico do rokodelstva, deloma pa prepovedi trgovanja po deželi, ki se je tudi omejilo na mesta in trge. Ko so obrtniki postali poseben stan z velikimi privilegiji in pravicami in in kmet ni mogel več prosto

kupčevati s svojimi izdelki, pa jih niti ni smel na mestnem trgu več razpoložiti na prodaj, ako ni pripadal k organiziranemu cehovstvu, je morala domača obrt propadati. Le izjemoma je dal cesar Friderik III. za lesne izdelke Ribničanom in Kočevcem dovoljenje, da smejo še znanprej z njimi tržiti po tujih deželah. Marsikje po deželi, kjer so se ljudje večinoma le s kakšno obrtjo pečali in je bilo kmetijstvo postranska stvar, so sicer skušali rešiti svoj zasluzek s tem, da so tudi sami zasnovali svojo zadrugo (na pr. lončarji v Ljubnem pri Radovljici, žrebljarji in kovači na Gorenjskem) in si dali obrtno pravico potrditi od gospoda svojega zemljišča ali pa deželnega kneza. Vendar niso mogli tekmovati z mogočnim cehovstvom po mestih in trgih.

Obrtnike je vleklo v mesta marsikaj. Ker je tamkaj skupaj bivalo več odličnejših in premožnejših ljudi, je bilo tudi več zasluzka, redne mestne sejmice so obiskovali ljudje od blizu in daleč in slednjič so tudi mestni obrtniki hodili s trgovci na kupčijo izven dežele in svoje izdelke smeli povsod prosto prodajati. Kjer so se mesta hitreje razvila, kakor na Koroškem, tam nahajamo tudi obrtnike že zgodaj omenjene, v Beljaku in Brežah že v 12. stoletju, drugod se pojavijo še le v 13. in 14. stoletju.

Čeprav so ohranjena le redka imena, vendar si moramo misliti, da se je tedaj vse meščanstvo pečalo z obrtjo in trgovino. Imena so večinoma nemška, kakor je bila nemška gospoda, ki jih je v svojih mestih in trgih naselila in zdi se, da je mestna obrt s časom popolnoma prešla v nemške roke.

Naj tu navedem nekaj izgledov: Maribor (1. 1215.) usnjari Kubelin; meščani: Nikolaj, Warnher, Dullacher, Bertold, Osredek; Gorica (13. in 14. stoletje): krčmar Greiner, čevljar Hunt, strojar in štacunar Meilinger, krojač Marin, tkalec Warnerij iz Karnije (Italijan!), orožar Oton, kovač Orvecelj, apnar Jakob.

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

Naprodaj je hiša 7 sob z 4 spalnicami in zaprta spalna veranda. Garaža za 3. Na 532 E. 109 St. (229)

Pri Knajpu škepetali so zobje, Černetove vsi se vesele.

Je kopel za revmo, za prehlad, pa za drugih tisočkrat.

CHERNE HEALTH BATH,
6904 St. Clair Ave. EX 1-8265
Cleveland 3, Ohio

Moški dobijo delo

"OLIVER"

potrebuje

MACHINE

DEPAIRMEN

Dobra plača od ure. Avtomatičen povišek do najvišje mezde, prispevajoča skupna zavarovalnina in druge koristi.

THE OLIVER CORP.

19300 Euclid Ave.

(230)

Moški dobe delo

Nickel Plate Freight House sprejema moške v starosti 18 do 50 let za nakladanje in razkladanje blaga. Tedensko delo, pet dni, 40 ur, po \$1.64 na uro, za nadurno delo plača in pol. Obrnite se na

A. P. Phipps

NICKEL PLATE RR. CO.
E. 9th in Broadway

(228)

DIE MAKERS

on medium and large dies
TOOL ROOM ENGINE
LATHE OPERATORS
MACHINE REPAIRMEN
DIE REPAIRMEN

Bi tudi radi govorili z
MAŠINISTI

Visoka plača od ure. Čas in pol za nadurno in dvojna meza ob nedeljah. Dobri delovni pogoji in dodatke za življenjske stroške. Ta dela se dobijo pri obeh tovarnah na E. 93 in Woodland in na 1115 E. 152 St. Oglasite se v Employment Office tovarne št. 1.

MURRAY OHIO MFG. CO.

1115 E. 152 St.

(228)

DELAVEC

za delo v tovarni
Plača od ure.
BARMATIC PRODUCTS CO.
13605 Union Ave.

(228)

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

Za 2 družini, 5 in 5, furnez na plin, zimsko okna. Zmerna cena. Na 5332 Homer Ave., EN 1-1296. —(229)

Iščejo stanovanje

Dva odrasla iščeta 4 ali 5 sob v St. Clairski okolici. Najemnina ne več kot \$40. Kličite po 4:30 uri HE 2-0927. (231)

Dve sobi za samca

se oddajo na Waterloo Rd., blizu 156 ceste. Možna uporaba kuhinje. Vprašajte na 15701 Waterloo Rd., ali pa na tel. KE 1-2645. (228)

Štiri sobe iščeta

Dve mladi Slovenki iščeta 4 neopremljene sobe s kopalnico na vzhodni strani mesta. — Kličite po 4. uri pop. UT 1-1576. —(235)

Iščejo stanovanje

Mlad slovenski par išče 3 do 4 sob. Kličite po 5:30 uri IV-1-5354. (230)

Naprodaj

Hiša za 2 družini, 5 sob in kopalnica zdolej, 3 in kopalnica zgorej, blizu cerkve Marije Vnebovzete, lot 40x150. — Dober kup za ceno \$9800. — Gostilna. — St. Clair v Nottinghamu okolici, vsa oprema in licenca za pivo in vino, samo \$4100.

Kovač Realty

960 E. 185 St.

(230)

Sometimes, when folks can't call or be called because "the phone's tied up," maybe it doesn't matter much. But occasionally it means quite an inconvenience. It might easily mean a disaster, or even a tragedy—some misfortune which a prompt telephone call might have prevented. (That's happened, you know!)

So, when a fellow party-liner signals for a call, or asks for the line—even if he or she isn't very polite about it—try to remember that the most considerate people sometimes forget to be courteous in emergencies! "When party-liners heed each others' need, then party-line service is very good indeed!"

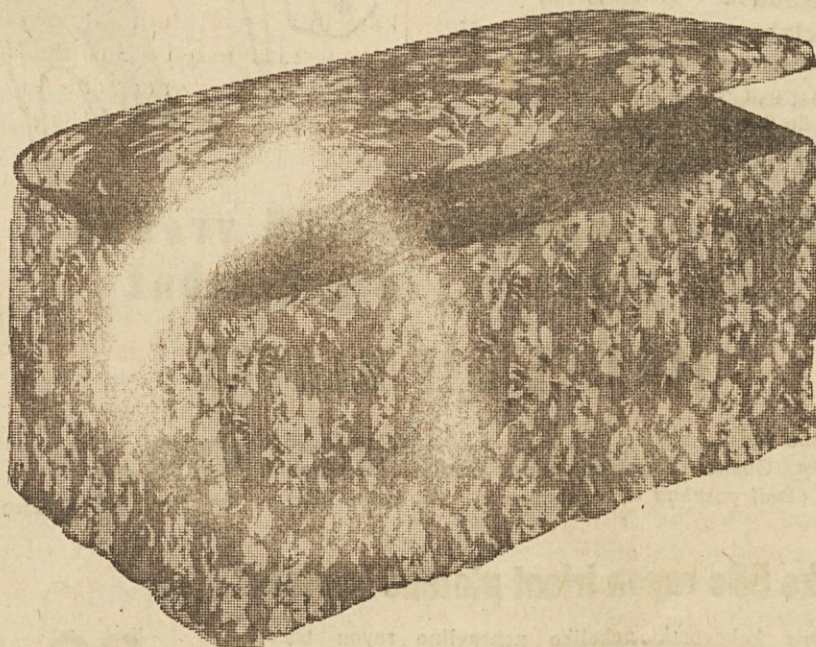
Many thanks for listening!

WISCONSIN TELEPHONE COMPANY
Working always to serve Wisconsin better

MI DAJEMO IN ZAMENJAMO MERCHANTS' ZNAMKE

BAILEY'S 4 TRGOVINE

S PRALNIM PLASTIKOM PREVLEČENE
TRDNE LESENE SKRINJE ZA IGRACE

TELEFONSKA NAROČILA
CHerry 1-3820

5.95

Mera 25x13", 13" visoke, trpežno izdelane lesene skrinje za igrače ... dobro obložene in prevlečene s pralnim pisanim plastikom ... v rdeči ali royal modri barvi.

LJUBEK "PANDA" ALI "HONEY" MEDVEDEK
S CINGLJAJOČO GLASBENO ŠKATLJICO

TELEFONSKA NAROČILA
CHerry 1-3820

2.95

Mehek, ljubelek plišast "Panda" ali "Honey" medvedek, ki ima v svoji notranjosti cinglajočo donečo glasbeno škatljo, okrog vratu pa lep trak s pentljo. Očarljiva igrača za mlado in staro.

BAILEY'S Igrače 5. nadstropje in v vseh podružnicah

HENRIK SIENKIEWICZ:

Z ognjem in mečem

Res, vzduh je bil težak in soparen, vrhu tega pa še nasičen s smrdom trupel, gnjilosti in nekaj dni po vsem bojišču. Nebo se je prekrilo s črno in nizko opono oblakov. Nevihta je visela nad Zbarajem. Vojakom je pod orožjem pot oblihal telo in prsi so težko dihale.

V tem hipu so začeli v temi brneti bobni.

"Takoj udarimo!" je rekel Skrzetuski. "Ali slišiš, gospod? Bobnajo."

"Slišim. Da bi hudiči bobnali po njih! Gol obup!"

"Kolji! Kolji!" so zavreščale trume, goneč proti okopom. — Udarili so obenem na Višniowieckega, na Lanckoronskega, na Firleja in Ostroroga, da ne bi mogel drug drugemu prihiteti na pomoč. Kozaki, opojeni od žganja, so šli še besneje nego v času prejšnjih napadov, a so naleteli na še vrlejši odpor.

Junaški duh vojskovodje je oživljal vojake; grozna obmejna pehota, sestojča iz mazurskih kmetov, se je tako sprijela z Kozaki, da se je popolnoma pomešala z njimi. Borili so se tam s puškami kopiti, pestmi in zobmi. Pod mahljaji srditih Mazurov je leglo več stotin najboljših zaporoških pehote, toda takoj so jih nove trume popolnoma zalile. Na vsej črti je bitka postajala čim dalje ljutejša. Cevi mušket so vojakom žgale roke, pohajala jim je sapa, starejšinam je zamiral glas povelj v grlu. Starosta krasnostavski in Skrzetuski sta s konjico zopet napadala Kozake od strani, teptajoč cele polke in plavajoč v krvi.

Ura je potekala za uro in napad ni prenehal, zakaj grozne vrzeli v kozakiških vrstah je Hmielnicki, kakor bi trenil nadomeščal z novimi silami. Tatarji so pomagali z vriščem, izpuščajoč obenem oblake strelca na braneče se vojake; nekateri so stali črni za hrptom in so jo zaganjali z bati in biči na naskok. Bestnost se je bojevala z besnostjo, prsi so bile ob prsi — mož je stiskal moža v smrtnem obejemu. . . .

In tako so se borili, kakor se bore vzburjeni valovi s poble-

MAX'S AUTO BODY SHOP

MAX ZELODEC, lastnik
1109 E. 61 St.

Tel.: UTAH 1-3040

Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

FRANK KLEMENC

BARVAR in
DEKORATOR

18715 Muskoka Ave.
IV 1-6546

VAS MUČI REVMAZIZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

MANDEL DRUG
slovenska lekarna
15702 Waterloo Rd.
KE 1-0034

Re-Nu Auto Body Co.

Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov.

Popravljamo body in fenderje. Welding.

JOHN J. POZNIK in SIN

GLENNVILLE 1-3830

982 East 152nd Street

znimi sklalami.

Zdajci pa se je vojakom strela zemlja pod nogami, vse nebo zaplemenelo v sinjem ognju, kakor da bi Bog ne mogel dalje gledati človeške krutosti. Strašno grmenje je oglušilo ljudske vriske in grom topov. Sedaj je nebeška artilerija začela grozno kanonado. Gromi so se razlegali od vzhoda do zahoda. Zdelo se je, da se je nebo z oblaki vred razpočilo in se vali na glave vojevnikov. Včasih je ves svet izgledal kakor en sam plamen, včasih pa je vse oslepele od teme in iznova so rdeče strele trgale črno opono. Vihar je udaril enkrat, dvakrat, odnesel na tisoče čapek, praporcev, praporov in jih razmetal, kakor bi trenil, po bojišču. Gromi so se začeli valiti drug za drugim — potem je nastopil kaos grmenja, bliskanja, ognja in teme — nebo je pobesnelo kakor ljudje.

Neznanska burja se je razbesnela nad mestom, gradom, okopi in taborjem. Bitka je bila pretregana. Naposled so se nebeške zatvornice odprle in ne curki, temveč potoki dežja so se usuli na zemljo. Val je pokril zemljo; niti za korak nisi videl pred seboj. Trupi v rovi so splavali na vrh. Kozaki polki so opustili naskakovanje in bežali drug za drugim k taboru, šli so na slepo, se srečevali med seboj in, sodeč, da jih preganjanje sovražnik, se razpršavali v temoti. Za njimi, toneč in prevračajoč se, so se umikali topovi, vozovi z municijo. Voda je raztrgala kozakiška dela, šumela v rovi in prekopih, silila v zemeljska skrivališča, dasi so bila zavarovana z rovi, in šumeč se drla po ravnini, kakor bi preganjala bežeče molojce.

Dež je lil čim dalje hujše. Pehota v okopu se je umaknila z nasipov, iskajoč pod šatori zavetja, le za konjico starost krasnostavskega in Skrzetuskega ni prišlo povelje za povratek. Stali so torej drug ob drugem kakor v jezeru, stresajoč s sebe vodo. Vtem je vihar polagoma ponehal. Po polnoči je dež naposled prenehal. Med presledki oblakov so se tu pa tam zablisnile zvezde. Minila je še ena ura — in voda je nekoliko upadla. Takrat pa se je pred praporom Skrzetuskega nenadoma pokazal sam knez.

"Gospodje," je vprašal, "ali se vam prašnice niso zmocile?"

"Suhe so, milostivi knez!" je odgovoril Skrzetuski.

"Dobro! Razjahajte, pojdite čez vodo k onim bulevardam, podpisajte jih s smodnikom in zažgite! A idite tiho! Gospod starosta krasnostavski pojde z vami!"

"Kakor ukažete!" je odgovoril Skrzetuski.

"Gospod, prosil si izpada — idi sedaj!" je rekel.

"Zdaj imaš hudiča!" je zamrmral gospod Zagloba. "Še tega je manjkalo!"

Pol ure pozneje sta hitela dva oddelka vitezov, po dvestopetdeset ljudi, brodeč do pasu po vodi, s sabljami v rokah, proti onim strašnim oblegovanim kozakiškim topom, stoječim pol stajajo od okopa. En oddelek je vodil "lev nad levi," gospod starosta krasnostavski, Marek Sobieski, kateri ni niti hotel slišati, da bi ostal v okopu — drugaga Skrzetuski. Sluge so nosili za vitezi posode s smolo, suhe plamenice in smodnik, a oni so šli tiho kakor volkovi, ko se v temni noči plazijo v ovčji hlev.

Mali vitez se je prostovoljno pridružil Skrzetuskem, ker gospod Mihael je take pohode ljubil nad svoje življenje. Brodil je torej po vodi, z radostjo v srcu in s sabljo v dlani. Zraven je stopal gospod Podbiapieta z golim zervikapturjem, viden med vsemi, ker je bil od najvišjih za dve glavi višji. Med njimi je komaj dohajal, sopeč, gospod Zagloba in nezadovoljno mrmral, ponavljajoč knezove besede:

"Hotel si izpada — idi torej sedaj! Dobro. Še psu bi se ne ljubilo iti po taki vodi na svatbo. Ako sem svetoval izpad ob takem času, naj v vsem svojem življenju ne pijem ničesar drugega kakor vodo. Jaz nisem raca, a moj trebuh ni čoln. Vedno mi je bila voda zoprna, a kaj šele taka, v kateri gnije kmetiška mrhovina. . ."

"Tiho, gospod!" je rekel gospod Mihael.

"Bodi sam tiho! Nisi večji od palčka in znaš plavati, torej ti je lahko. Povem naravnost, da je nevhvalno od kneza, da mi še ne da miru, ko sem vendar pobil Burlaja. Dosti je že Zagloba storil, naj le vsak toliko stori, a Zaglobi dajti mir, zakaj lepo boste izgledali, če ga ne

bo več. Za Boga! Če padem v spodje, za ušesa, sicer se precej zalijem."

LEPA MESARICA — Evelyn Jarzenbowski, ena izmed 20 dijakin — lepotic na clevelandski Flora Stone Mather, je tudi izvežbana v mesarski obrti. Pravi, da zna vse, le dvigniti polovico vola ne more — je pretežek.

Mi dajemo in zamenjamo Eagle znamke

THE MAY CO.'S BASEMENT Super-Value Vrednostni Dnevi

ženske \$1 in 1.15

NYLON nogavice

Nylon nogavice iz 15 denier 51 in 60 gauge ali 30 denier 51 gauge. V vseh novih barvah. Tretje-vrstne. Mere 8½ do 10½.

ZEN. RAYON NOGAVICE, BOLJŠE KVALITETE

Rayon nogavice zadaj s šivom v željenih barvah. Prvovrstne kakovosti. Mere 9 do 10½.

Ženske 79c bombažne nogavice

Mercerizirane bombažne nogavice v vseh željenih barvah. Nepravilne. Mere 9-10½.

Ženske 1.15 in 1.35 nylon nogavice

15 denier, 60 gauge s temnim šivom ali 15 denier, 51 gauge s črnimi očrtanimi petami. Nepravilne. Mere 8½ do 10½.

Otroške 29c "Triple Roll" Bobbie nogavice

Bombažne "Bobbie" nogavice v beli ali drugih barvah. Nepravilne. Mere 7-10½.

Otroške 50c modne bombažne "Anklets"

Zgoraj za zavijati, v veliki izbiri barv in vzorcev. Nepravilne. Mere 6 do 8½.

Ženske 1.39 in 1.59 "Lisle" nogavice

Nekoliko nepravilne iz merceriziranega bombaža. Modne. Izbira barv. Mere 8½-11.

Sprejemamo pismena in telefonska naročila v soboto do 5:30 in v ponedeljek od 9 zjutraj do 9 zvečer v vrednosti \$2.00 ali več. Kličite CHERRY 1-3000

The May Company Basement Oddelek za nogavice

ženske regularno 1.25 vredne
25% volna in 75% bombaž

MAJICE ali HLAČKE

Prvovrstne ženske majice in hlače iz 25% volne in 75% bombaža. Obšite. Regularne mere, majhne, srednje in velike. (Tudi posebne mere, regularno 1.65, sedaj 1.25)

98c vsake

Ženske 59c rayon tricot pletene "Briefs"

Prvovrstne kakovosti, nekoliko nepravilne rayon tricot pletene "briefs" v lepi izbiri. Mere majhne, srednje in velike.

39c

Ženska 2.99 nylon tricot pletena spodnja krila

V pasu z elastičnim trakom, spodaj z nylon čipkami. Nepravilna. Mere majhne, srednje in velike.

1.69

Sprejemamo pismena in telefonska naročila v soboto do 5:30 in v ponedeljek od 9 zjutraj do 9 zvečer v vrednosti \$2.00 ali več. Kličite CHERRY 1-3000

"Tiho, gospod" je rekel Skrzetuski. "Kozaki sede v onih zemeljskih skrivališčih, še zaslišijo te."

"Kje? Kaj praviš?"

"I tam, v onih kopicah, pod rušami."

"Še tega se je manjkalo. Naj jih jasna strela udari!"

Poslednje besede je udušil gospod Mihael, položivši Zaglobi dlan na usta, zakaj skrivališča so bila oddaljena jedva petdeset korakov. Vitezi so šli sicer res prav tiho, a voda je žvrkala pod nogami; k sreči je začel dež iznova padati in njegov šum je zaglušil stopanje.

Straž pri skrivališčih ni bilo. Kdo bi si bil tudi nadejal izpada po naskoku in taki nevihti, ki je kakor z jezerom razdelila bojavnike!

Gospod Mihael in gospod Longinus sta skočila naprej in prišla prva do kupa. Mali vitez je spustil sabljo na jermen, zlo-

žil dlani k ustnam in začel vpitati:

"Hej, ljudje!"

"I kaj?" so se odzvali iz sredine glasovi molojcev, ki so očitno bili prepričani, da prihaja kdo iz kozakiških taborov.

"Slava Bogu!" je odgovoril Volodijovski, "pustite nas!"

"Ali ne veš kam notri?"

"Že vem," je odgovoril Volodijovski — otipal vhod in skočil v sredo; gospod Longinus je z nekaterimi tovariši planil za njim.

(Dalje prihodnjič)

— Admiral R. Byrd, ki je raziskoval Antarktiko (ozemlje okrog južnega zemeljskega tečaja) trdi, da je nedaleč od samega tečaja odkril velika ležišča premoga.

— Prva zavarovalna družba je bila v Združenih državah osnovana leta 1792.

POŠILJANJE PAKETOV POMOČI POTREBNIM

CENJENI ROJAKI: Gotovo ste tudi Vi med tistimi, ki od svojcev iz Domovine, prejemate pisma z prošnjami za pomoč, bodisi v blagu, živežu ali za denarna sredstva. Ker je letos Jugoslavijo, posebno pa Slovenijo, zadela občutna suša, in kar ista ni uničila, je po nekaterih krajih še toča pokončala zadnji košček kruha.

Vsled tega se rojaki iz Domovine z bridko zavestjo in milimi prošnjami obračajo na svojce v Ameriki: "POMAGAJ BRAT, POMAGAJ SESTRA!"

In ker imate sorodniki v Ameriki velikodušno srce, da pomagajo svojcem v Domovini, se zavedate njih pomanjkanja in gorja, uslišite njih pereče prošnje, ter jim pošljite raznovrstna darila, za katera so vam do smrti hvaležni, in se radostno spominajo na Vas.

POMNITE: Da bo tudi vam nekoliko olajšano, je naša trdka določila, da za naročila božičnih paketov, plačate samo vsebino naročenega blaga, moko ali drugi živež, ter po Vaši volji uvozno carino, za naše naknadne stroške pa vam opustimo kot božično darilo.

Ker imamo točno in zanesljivo zvezo z najsolidnejšimi družbami, zatorej bodite uverjeni, da bodo Vaša naročila točno izvršena za pakete, kot tudi za denarna naročila, z katerimi boste osrečili svojce v Domovini za božične praznike.

Za točno in solidno postrežbo se zgledite, pišite ali pa kličite pri zanesljivi trdki

STEVE F. PIRNAT CO.

6516 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

HE 1-3500

Zdaj je čas, da kupite tisti

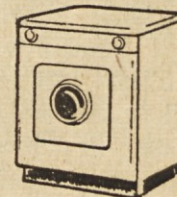
Električni Sušilnik!

Iznebite se to zimo vseh nevšečnosti in vseh neprijetnosti, ki jih imate s sušilno vrvjo.

V modernem električnem sušilniku se vaše perilo posuši v nekaj minutah, ne urah . . . ob zavrtanju številčnice. To je hitro, enostavno in varno, čudovito čisto in snažno. Vaše perilo pride iz sušilnika mehko, rahlo, prosto vsake dražljive hrupavosti in trdote. Vsak teden si prihranite več ur dela!

Sedaj je čas, da zavržete sušilno vrv. Naročite vaš novi električni sušilnik še ta teden.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

"TEN O'CLOCK TUNES" NAJBOLJŠA GODBA
NAJBOLJŠI TALENTI
JUTRAJ OB 10 — WICA in WGAR • ZVEČER OB 10 — WHK